

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. IX. An Actus externus augeat meritum Actûs interni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

set omitti (quid sit de actu imperante, an ille possit omitti; quia forte visio beatifica ad hunc non necessitat) nam, siue imperaretur, siue non imperaretur, amor DEI deberet necessarium elici, eo quod ad eum visio beatifica necessitaret.

Unde, licet amor DEI in eo casu non esset necessarius, ratione unius causae, seu ratione actus imperantis, esset necessarius, ratione alterius causae, scilicet visionis: quae etiam per se ipsam destruit actum primum liberum; quia est impossibile cum iudicio indifferente, repraesentante aliquam rationem non amandi DEUM, & requisito ad libertatem; hoc enim stare non potest cum visione clara DEI. Nec dicas, visionem dari tantum pro signo posteriori; quia tamen datur pro toto instanti, & pro toto instanti excludit iudicium indifferens: consequenter pro toto instanti excludit libertatem, de quo vide dicta n. 134. & seq. de Beatitudine.

162. Dices. In hoc casu amor beatificus fuisset impedibilis; nam, si Petrus non fuisset pravus, actum bonum elicurus, DEUS visionem non infudisset, adeoque amor beatificus omisus fuisset: ergo est sufficienter liber. Resp. dist. ant. amor fuisset impedibilis in statu objectivo, seu in hypothese scientiae mediae. om. antec. in statu reali. neg. antec. & conseq. Instabis. Quod liberum est in statu objectivo, seu in hypothese scientiae mediae, etiam est liberum in statu reali: ergo. Resp. dist. antec. si hypothesis illa non varietur in statu reali. conc. antec. secus neg. antec. & conseq. At in nostro casu variatur; quia hypothesis scientiae mediae, tanquam constitutum, habuit iudicium indifferens, quod visio beatifica, in statu reali collata, excludit. Sic, si DEUS diceret: Si Petrus esset liber, tunc faceret hunc actum peccaminosum; unde, ne peccet, volo eum privare usu rationis: in hoc casu, etsi in statu objectivo Petrus fuerit liber ad peccandum, imò etiam fuerit liber ad impediendam ablationem usus rationis (si enim non fuisset peccare, non fuisset privatus usu rationis) tamen in statu reali ad neutrum est liber: sed, si actionem illam dein faciat, necessarium facit, & simul necessarium non peccat.

163. Responderi etiam potest. 2. ad object. n. 161. positam. dist. min. amor ille esset aliquo modo, sed tantum valde remote mediate liber. om. min. esset liber ea libertate mediate proxima, quam hic requirimus. neg. min. & conseq. Talis actus Petri non esset alio modo liber, quam de facto liberi sint Beati actus visionis, & amoris beatifici; quia hi dantur in primum actuum bonorum, quos Beati libere elicerunt in via: nemo tamen dicit, actus amoris beatifici esse meritorios, aut strictè liberos. Neque videtur iis tantum negari ratio novi meriti ex defectu status, siue ex eo, quod iam sint in termino; in quo etiam actiones immediate liberae, non amplius sunt meritoriae: sed etiam ex eo, quod ipsis deficiat libertas.

Quamvis autem actus voluntarii in causa dicantur volenti causam imputabiles, tamen supponit objectio, eos non habere meritum distinctum à merito, vel demerito volitionis causae: & quidem de actibus externis hoc infra dicemus: quod autem spectat ad actus inter-

nos voluntatis, de quibus in objectione agitur, isti necessarii sunt in se formaliter, & immediate voluntarii ex num. 7. quamvis non semper sint immediate liberi. Sed etiam de istis actibus voluntatis, si non sint immediate in se liberi, vel immediate saltem imperati, debet objectio supponere, quod non habeant meritum distinctum à merito causae, vel actus imperantis; aliàs nihil probaret; quia prima pars minoris esset falsa, ut facile patet consideranti.

Quare ad novum meritum non sufficit quaecunque libertas mediata: sed debet esse derivata ab imperio immediato voluntatis, saltem virtualiter adhuc influente, & ita, ut determinatio ad actum unum, sit moraliter etiam determinatio ad actum alterum, ut ait Gormaz num. 93. de merito; tunc enim, ut rectè advertit Ripalda tom. 1. lib. 3. disp. 68. sec. 4. num. 21. exercitium actus imperantis, & imperati, non distinguuntur moraliter, sed tantum physice; nam eadem moraliter determinatione, ac conatu, fertur voluntas in utrumque actum, ita, ut moraliter censeretur uterque habere eandem libertatem, quamvis physice habeant diversam. At verò in casu objectionis, determinatio Petri ad actum liberum, non est etiam determinatio ad actum amoris beatifici, sed ad hunc debet dari nova determinatio, proveniens à lumine gloriae, visione beatifica &c.

ARTICULUS IX.

An actus externus augeat meritum actus interni.

164. Dico. Actus externus, superadditus interno, non affert per se novum meritum, nec augeat meritum actus interni. ita S. Thomas. 1. 2. q. 2. a. 4. in corp. ut ostendit Arriaga. disp. 16. sect. 4. Sequuntur Thomistae, & nostri communiter cum Suarez in 1. 2. tract. 3. de bonit. & malit. human. actuum. disp. 10. sec. 2. n. 2. contra Scotistas, quibus accedit Ripalda, & aliqui alii ex nostris, ac aliis. Prob. Est commune axioma ex SS. Patribus, quod apud DEUM voluntas reputetur pro facto: hoc est, quod, si quis efficaciter, quantum est in se, velit aliquid facere, non autem possit, DEUS bonam talem voluntatem acceptet, sicut si opus in se ipso factum fuisset: ergo totum meritum stat in actu interno voluntatis, & actus externus nil meriti addit. prob. ant. S. Chrysostomus. homilia 19. in Mattheum sub initium sic ait de DEO: Non omnino indiscrète factum ipsum, sed voluntatem, aut coronat, aut punit. Non fini operis, sed voluntati operantis, mercedem, damnumve decernit. S. Augustinus. epist. 49. ad Deogratias ad quest. 4. Ibi quisque bonus est, cum bene vult: ibi etiam malus, cum male vult: ac per hoc ibi etiam fit, vel beatus, vel miser, hoc est, in ipso sua voluntatis affectu, quae omnium factorum meritorumque mensura est. S. Leo serm. 4. de jejunio decimi mensis: Aequatur plerumque merito, quod distat impendio; quia potest esse par animus, etiam ubi par

par est census. S. Gregor. homil. 5. in Evangelia ait de DEO: Cor namque, & non substantiam pensat.

Huc etiam spectant dicta SS. Patrum, quibus asserunt, actum externum non augere demeritum peccati; nam eadem est ratio de utroque. Sic autem S. August. l. 1. de liber. arbitr. cap. 3. ait: Si cui etiam non contingat facultas concubendi cum conjuge aliena, planum tamen aliquo modo sit, id eum cupere, & si potestas detur, facturum esse, non minus reus est, quam si in ipso facto deprehenderetur. S. Bernard. epist. 77. (quæ est tractatus ad Hugonem de S. Victore de questionibus ab ipso propositis, & habetur tomo 4. Operum S. Bernardi) c. 2. ait: Legimus: omnis qui odit fratrem suum, homicida est: item: qui viderit mulierem ad concupiscendam eam: jam mœchatus est in corde suo. Quid planius, quam, quod voluntas pro facto reputetur, ubi factum excludit necessitas, nisi forte putetur in malo, quam in bono efficacior inventi voluntas apud DEUM, qui charitas est, & promptior esse ad ulciscendum, quam ad remunerandum, misericors, & miserator Dominus.

Confirm. 1. Gen. 22. v. 16. DEUS laudat Abrahamum, ob solam voluntatem sacrificandi filium, non minus, ac si re ipsa eum sacrificasset; dicit enim: Quia fecisti hanc rem, & non peperisti filio tuo unigenito propter me, benedicam tibi. Confirm. 2. à ratione. Actus externus non habet formalem intrinsecam honestatem, laudabilitatem &c. nec est ex intrinsecis suis obsequium DEO præstitum: ergo non habet, unde desumat rationem meriti sibi proprii. antec. & conf. probata sunt à n. 157. & seq. & adhuc magis inferius probabuntur in solutione objectionum. videri meretur etiam Vasquez. in 1. 2. disp. 76.

165. Hinc actus externi tantum per accidens augent meritum; quia serviunt, ut actus internus, vel physicè, vel moraliter idem, diutius duret; experienciâ enim constat, hominem, etiam exterius bene operantem, diutius perseverare in intentione interna virtuosa: item aliquando etiam ipsam intentionem intendi. Per se autem actus externi tantum sunt objectivè meritorii, sicut scilicet tantum objectivè sunt honesti. Ex quo tamen non sequitur, quod, si duo æqualem habeant potestatem exequendi opus externum, e. g. dandi eleemosynam, & uterque velit, sed unus solus re ipsa id faciat, non, inquam, sequitur, quod hi æqualiter mereantur; nam, qui actu facit eleemosynam, utique habet voluntatem longè magis efficacem, adeoque magis meritoriam: nisi tamen alter habeat prudentem rationem id non faciendi, e. g. prohibitionem superioris.

166. Ob. 1. S. Hieronymus in 2. ad Cor. 6. 8. v. 11. ait: Omnis enim boni operis finis est expectendus; quia, sicut factum inviti acceptum non est, ita voluntas infructuosa est, habentibus eam sine facto: ergo voluntas sine opere externo non tantum meretur, quantum cum illo. Confir. 1. S. August. l. 13. de Trinitate c. 5. ait: Mala enim voluntate vel sola quisque miser efficitur, sed inferior potestate, qua desiderium male voluntatis impletur: ergo major est culpa in ipso opere, quam in sola voluntate. Confir. 2. S. Bernard. epist. 77. ad Hugonem, ait, fidem cum perfecta

conversione ad DEUM prodesse ad salutem, & cut martyrium, non tamen ad eundem meritum: ergo opus externum martyrii augeat meritum.

Resp. inprimis, ex Bellarmino de Scripturis Ecclesiasticis, illa Commentaria in omnes Pauli epistolas; ex quibus hic textus desumptus est, non esse Hieronymi, sed Pelagii Hæretici, cujus autoritas nos minimè debet movere. Sed etiam omisso, quod sint ea commentaria S. Hieronymi, potest distingui consequens. Non tantum meretur voluntas, inefficax, vel tantum velleitas, conc. conseq. voluntas, quantum est in se, verè efficax. neg. conf. Talem velleitatem tantum ibi intelligi, potest ex eo desumi, quod ad verbum præcedentem dicatur: ostendit Apostolus quosdam posse facere non volentes. Dein etiam adversari non possunt dicere, esse infructuosam voluntatem efficacem absque opere, quod ex defectu potestatis omittitur.

Ad 1. confirm. Mens S. Augustini sat clara est, ex n. 164. Quod attinet ad hunc textum, neg. conseq. nam, quin culpa sit major per se, potest esse major per accidens, sicut ordinariè est, quando quis opus addit; & hinc talis ordinariè est magis miser; potest etiam esse inferior ob potestatem; quia, si habet potestatem, habet ordinariè efficaciorē, & frequentiorē voluntatem; cum carentia potestatis valde avertat ab objecto appetendo. Rursus potest talis etiam contrahere habitus, & obligationes plures ex actu externo, quæ sunt magnæ miseriæ, & magis impediunt à beatitudine, de qua ibi sermo est S. Augustino.

Ad 2. confirm. neg. conseq. S. Bernard. nec verbum ibi habet, quod ille habens fidem habeat etiam desiderium efficax martyrii: sed tantum, quod habeat intentionem suscipiendi baptismi, quæ utique non est tam meritoria, quam voluntas sustinendi martyrium. Quod autem dicat, illam fidem esse idoneam martyrio, non significat, id actu jam desiderari, sed tantum, fidem esse fortem, & constantem.

167. Ob. 2. Inter errores Petri Abailardi damnatus est decimustertius asserens: Quod sola voluntas à DEO æternaliter remuneratur, sive ad bonum, sive ad malum, nec propter opera peior, vel melior efficitur homo, nisi forte, dum operatur in aliquo, ejus voluntas augeatur: hæc videtur esse nostra sententia: ergo. Resp. neg. antec. Nec S. Bernardus, nec alii plures, qui de Abailardi erroribus scripserunt, hanc ejus assertionem damnatam exhibent, ut testatur Gregorius Ariminensis in 2. dist. 42. & 43. & 44. quas simul conjungit: & ex eo Vasquez in 1. 2. disp. 76. c. 3. n. 11.

Sed Abailardi propositio rejecta, seu damnata, fuit ista: Quod propter opera, nec peior, nec melior, efficitur homo. Et quidem Abailardum intellexisse opera conjuncta cum actu interno, rectè deducit Vasquez ex ejusdem Abailardi decimonono errore, qui referente Gregorio loc. supra cit. erat iste: Neque opus, neque voluntas, nec concupiscentia, nec delectatio, quæ movet eam, peccatum est, nec debemus illam extinguere. Videri etiam poterit S. Bernard. epist. 188. ubi plures in genere Abailardi errores recenset: & epist. 192. ubi ait, eum, cum de Trinitate

ante loquitur, sapere Arium, cum de persona Christi, Nestorium. Idem S. Doctor legi meretur tom. 4. tract. de erroribus Abailardi. Insuper, cui libet, videre etiam poterit Otthone Frisingensem l. 1. de gestis imperatoris Friderici l. c. 47. § 49. ubi tamen quinque tantum errores de SS. Trinitate, vel Christo Domino, de multis, ut ait, adducit.

168. Ob. 3. Actus externus, si gravis sit, debet exponi in confessione: ergo debet augere peccatum. Confirm. Saepè imponuntur censurae, & poenae Ecclesiasticae, actibus externis, quae non imponuntur actibus tantum internis: ergo. Resp. neg. conseq. Actus externus est verè peccatum; quia à prohibitione, in ipsum immediate tendente, denominatur objectivè malus, & peccaminosus: ab actu interno autem denominatur formaliter malus, non in hoc sensu, quod habeat malitiam intrinsecam, vel augeat demeritum, sed, quod actus internus, tanquam forma extrinseca, immediate eum denominet malum.

Jam Christus Dominus, ut habetur ex Conciliis, & usu, ac consuetudine totius Ecclesiae, praecepit, exponi in confessione omnia peccata graviora interna, ac externa: & ejus voluntas debet esse nobis pro omni ratione; nam aliam à Christo de ipsius praecepto petere, esset utique valde indignum. Ad confirm. neg. conseq. Quandoque etiam imponuntur censurae, vel reservationes, si peccata sint publica, non verò, si occulta, quoniam tamen manifestatio per se, seposito scandalo, augeat malitiam. Ratio autem est; quia Ecclesiae gubernatio potissimum respicit externa, & ex his potius colligit interna: sicut etiam in politicis maxime puniuntur peccata externa.

169. Ob. 4. Actus externi prohibentur ratione sui: & quidem diverso praecepto ab eo, quo prohibentur actus interni, ut patet ex praecepto sexto, septimo, nono, & decimo Decalogi: ergo augent formalem malitiam. Resp. neg. conseq. Ex hoc, ut rectè Arriaga, tantum inferitur, quod habeant aliquam objectivam malitiam, seu sint objecta difformia rationi naturali, quae, si amplectatur voluntas, committat malitiam formalem. Dein, ut observat Suarez in 1. 2. tr. 3. de bonit. & malit. act. hum. disp. 10. sec. 1. n. 10. non prohibetur actus exterior se solo sumptus, sed ut humanus, & liberè factus (aliàs non est peccatum) sive prohibetur, ut conjunctus cum actu interiore.

Rectè autem actus externi prohibentur; tum; quia potestas humana de internis saepe judicare non potest, adeoque ex externis interna colligere saepe debet; tum; quia actus externi plurimum turbant quietem, & felicitatem communem, & impediunt malis externis bonus ordo gubernationis externae, qui reipublicae, tum profanae, tum sacrae, utilissimus, imò necessarius est, conservatur. Potestas etiam Divina prudentissimè prohibet actus externos; quia & ipsi sunt objecta, rationi naturali difformia, & maxime nociva reipublicae humanae, atque suo modo gloriae Divinae. Quod autem dentur diversa praecepta de externis, & internis actibus, ratio est; quia tudes, prohibitis externis, poterant putare, adhuc

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

licita esse desideria interna; unde ista debuerunt specialiter prohiberi.

Dices. Prohibitis actibus internis sufficienter etiam prohibiti fuissent externi; nam, si homines abstinuissent internis, non peccassent per externos: ergo ipsi non debuissent distinctis praeceptis prohiberi; Resp. hoc etiam esse solvendum adversariis; nam in opposita quoque sententia, adstruente malitiam, vel demeritum proprium, in actibus externis, si homines abstinuissent ab internis, etiam evitassent illud augmentum demeriti, proveniens ab externis; nam etiam juxta ipsos, qui ponit actum tantum externum, sine actu interno, seu sine intentione mala, tantum committit malitiam materiale, & non imputabilem ad culpam, aut poenam. Videtur autem DEUS, se voluisse aliquo modo conformare modo agendi humano, & accommodare sensibus nostris; in quos, quia vehementer incidunt objecta externa, voluit ea etiam prohibere, & sic remove radices mali, à quibus, tanquam objectis, aliquo modo refundatur malitia in actus internos. In forma. neg. conseq.

170. Ob. 5. Laureola martyrii non datur, nisi posito ipso actu externo: ergo iste meretur illam. Confirm. Actus externus augeat satisfactionem: ergo etiam augeat meritum. Resp. cum Gormaz neg. conf. Laureola non respondet actuali perpersioni mortis, tanquam merito, sed tanquam conditioni, sine qua non; nam parvuli innocentes, pro Christo interfecti, eam adepti sunt sine merito. Imò ipsa perpersionis mortis, sive ipsa mors, non potest dari in statu viae, nec esse actus patientis: ergo nec juxta adversarios potest afferre meritum. Idem respondendum, quando objicitur, DEUM expectasse actualem externam passionem Christi Domini, ut intuitu ipsius conferret hominibus gratiam.

Ad confirm. neg. antec. Non augeat actus externus satisfactionem propriè dictam (haec enim, ut habet communis cum Gormaz de incarnatione n. 390. est obsequium, offenso voluntariè exhibitum, quale non est actus externus ex dictis n. 159.) sed augeat tantum satisfationem, quae est tantum perpersionis, etiam invita, poenae ob culpam. Quia tamen satisfationi saepe substituitur satisfactio, imò haec duae saepe confunduntur, hinc in sensu latiori potest dici, quod actus externus augeat satisfationem.

171. Ob. 6. Ad actus externos opus est novo speciali auxilio gratiae, ultra id, quod requiritur ad actum internum, ut testatur Tridentinum, & S. Augustinus: ergo debet augere meritum. Confirm. Juxta nos non esset ratio, cur praecipiantur, vel suadeantur actus externi: hoc est falsum; ergo. Resp. neg. conseq. Specialis, & novae gratiae auxilium, potest esse necessarium ad actum externum; quia, supposita jam voluntate efficaci, tamen adhuc sunt novae difficultates in executione, debetque voluntas roborari, ut efficaciter volita constanter exequatur. Inde ex Conciliis, & Patribus, necessaria est gratia, non tantum excitans, sed etiam comitans, & subsequens.

Ad confirm. neg. ma. Ratio, & quidem gravis est; quia actus externi vel maxime serviunt, ad gubernationem, & disciplinam externam, scandalum, vel edificationem aliorum, sive quo-

M

ad

ad cultum DEI, sive quoad societatem humanam, & reipublicae utilitatem. Dein non potest actus internus, efficaciter volens externum, suaderi; aut præcipi, quin simul præcipiatur externus; cum internus debeat velle externum: sicut etiam, si præcipiatur actus externus, ut humano modo, & non ab inviro, fiat, præcipitur quoque aliquis actus internus, eum imperans.

172. Ob. 7. Actio externa, quamvis non sit formaliter in se bona, est tamen bona respectivè ad DEUM, ut hic est principium, & caput reipublicae rationalis: ergo est meritoria. prob. ant. bonum est exhibere DEO actus externos; quia per hos excitantur homines ad laudem DEI, imò etiam ad actus internos virtutum eliciendos: ergo. Respondet Oviedo, hac ratione etiam actus externos, ex motivo prorsus indifferenti elicitos, sine actu bono interno, fore meritorios; quia etiam alii homines per istos excitantur ad laudem DEI; cum intentionem agentis intueri non possint. In forma om. antec. neg. conseq. ad prob. om. totum. quia tantum probat prius ant. quod non negavimus: sed negavimus conseq. & hoc idèd; quia ad meritum non sufficit bonitas merè objectiva, sed debet esse formalis. Excitatio etiam aliorum ad bonum est per accidens; nam potest quis excitari per actum indifferentem, qui non meretur: & potest non excitari, imò etiam scandalizari, per actum in se valde bonum.

173. Ob. 8. Ex nostra doctrina sequeretur, quod homo, volens dare eleemosynam infinitam, acquireret meritum infinitum, sicut, qui eam actu daret: hoc est falsum: ergo. Respondet Vasquez, non posse circa hoc obiectum haberi volitionem efficacem, eoquod non possit, apparere homini possibilis talis eleemosyna. Resp. cum Suarez, & Gormaz de merito. n. 100. neg. ma. & etiam ejus suppositum, quod scilicet is, qui daret actu infinitam eleemosynam, haberet meritum infinitum, nisi eam daret per unum actum intrinsecè infinitum, vel per infinitos actus; non enim actus sit infinitus, eoquod habeat obiectum infinitum; aliàs actus charitatis, eoquod habeat obiectum simpliciter infinitum, & hoc etiam affectivè velit ponere, esset infinitus, vel infinitè meritorius: & vicissim actus, quo quis desperatus cuperet destruere DEUM, si posset, esset infinitè malitiæ. Quare ut rectè ait Gormaz, licet obiectum sit infinitum, potest tamen illud voluntas amplecti finitè: quod etiam in nostro casu contingeret. vide etiam, si placet, Arriagam. disp. 16. de act. hum. n. 39. quamvis ejus solutio mihi non satis placeat.

QUAESTIO III.

De Honestate, ac Inhonestate morali.

ARTICULUS I.

Quæ sit Regula Moralitatis.

174. **M**orale dicitur, quod ad mores pertinet: mores autem aliquando tantum significant

certum modum agendi: & sic dicitur, tales, vel tales, esse mores brutorum: at verò strictè loquendo mores significant similem modum agendi ex voluntaria determinatione agentis, seu consuetudinem, ut habet Suarez in 1. 2. tract. 3. de bonitate, & malit. actuum hum. disp. 1. sec. 1. n. 2. Unde actus moralis dicitur ille, ex cuius frequentiamos, seu mores nascuntur.

Est autem actus moralis (ut idem Eximius loc. cit. n. 6. habet) qui procedit ex perfecta deliberatione rationis, seu est actus perfectè humanus, qui oritur à voluntate ut libera, cum pravia cognitione honesti, vel inhonesti, seu cum attentione ad primam regulam rationis, prohibentem, vel permittentem, præcipientem, vel saltem suadentem. Actus autem huic regulæ conformis dicitur honestus: e contra difformis dicitur inhonestus: unde moralitas actus stat, partim in libertate actus, partim in advertentia ad dictam regulam. Quare, cum solæ creaturæ rationales capaces sint libertatis, ac advertentiae dictæ, atque adeò honesti, vel inhonesti, solæ etiam sunt capaces actuum strictè moralium.

175. Quæritur jam, quanam sit regula objectiva, universalis, & primaria, ex qua determinatur honestas, vel inhonestas actuum, seu etiam, si possibilis sit, indifferentia actuum. Quæ de re sententiæ variant, præcipuè tamen duæ afferuntur. Prima est asserentium, ipsam naturam rationalem, quæ talem, esse hanc regulam, cui actus honestus debeat esse conformis, & inhonestus difformis. ita videtur sentire Suarez in 1. 2. tr. de bonit. & malit. actuum hum. disp. 1. sec. 1. Vasquez in 1. 2. disp. 58. c. 2. n. 9. & alibi, cum pluribus recentioribus. Altera est, assignantium pro regula legem æternam DEI, ita S. Thomas 1. 2. q. 71. a. 6. in corp. dicens: Regula autem voluntatis humana est duplex: una propinqua, & homogœnea, scilicet ipsa humana ratio: alia vero est prima regula, scilicet lex æterna, quæ est quasi ratio DEI. Sequuntur teste Ralslero in norma recti Theologi communissimè: satendum tamen est, quod aliqui quoad modum loquendi quandoque discrepent, ut Pallavicinus, Haunoldus &c.

176. Dico cum hac secunda sententia, Regula prima, & universalis, saltem remota, moralitatis, seu honesti, & inhonesti, est lex æterna DEI. Intelligimus autem non tantum legem præcipientem, vel prohibentem, seu strictè dictam, sed etiam permittentem, & suadentem, seu latius dictam: sive ordinationem, directionem, aut voluntatem aliquam Divinam; nec enim omnia honesta sunt præcepta, sed quædam tantum suasa, quædam verò negativè honesta, tantum permissa. Dixi regula prima; an enim dictamen conscientiae debeat dici regula secunda, vel proxima, aut tantum applicatio regulæ primæ, quæstio posset esse de nomine, in qua tamen standum videtur auctoritate S. Thomæ num. præced. citati.

Probatur conclusio 1. Omnis actus est, & censetur inhonestus; quia est contra legem æternam DEI: ergo omnis est inhonestus; quia est illi conformis: ergo hæc lex est prima, & universalis regula honesti, & inhonesti, seu moralitatis. antec. probatur. Scriptura, & PP. dicunt, omne inhonestum, seu peccatum, esse contra legem